

TƯ LIỆU

TRUNG QUỐC TỪNG NÊU VIỆC ĐÁNH CHIẾM AN NAM ĐỂ GÂY ÁP LỰC VỚI CÁC NƯỚC ĐÔNG NAM Á

Hồ Bạch Thảo*

Việt Nam và các nước vùng Đông Nam Á ở vào cái thế “môi hở răng lạnh” trước sự bành trướng lãnh thổ về phía nam của Trung Quốc. “Cặp môi” Việt Nam bị hở, khiến “hàm răng” Đông Nam Á chịu lạnh như thế nào, đã được nhiều nhà nghiên cứu phân tích. Gần đây thái độ của Trung Quốc lại càng ngang ngược, bất chấp cả bằng chứng lịch sử và luật pháp quốc tế, tự tiện vẽ đường lưỡi bò 9 vạch, đòi hỏi đến 80% lãnh hải vùng biển Đông. Trong cuộc tranh chấp này, Việt Nam ở hoàn cảnh “đứng mũi chịu sào”, bị đe dọa nhiều nhất; nên những người lo xa ắt phải nghĩ đến số phận các nước Đông Nam Á, một khi Việt Nam nằm trong gọng kìm của Trung Quốc.

Hãy ôn lại thời kỳ đen tối nhất vào đầu thế kỷ thứ 15, nước An Nam [tên cũ của Việt Nam] bị thất bại trước cuộc xâm lăng của Trung Quốc. Ngày 10/5/1407 làm lễ dâng hiến tù binh gồm cha con Hồ Quý Ly và bảy tôi tại kinh đô Trung Quốc, vua Minh Thái Tông [Thành Tổ] đích thân tham dự và ban bố bản tuyên cáo rằng nước An Nam bị đô hộ.

Cùng thời với cuộc xâm lăng An Nam, lần đầu tiên chiến hạm của Thái giám Trịnh Hòa làm chuyến hải hành thị uy tại vùng Đông Nam Á. Khi đến nước Trảo Oa [Java], thì nước này đang ở trong tình trạng nội chiến giữa 2 phe: Đông Vương Trảo Oa và Tây Vương Trảo Oa. Phe Tây Vương Trảo Oa chiến thắng phe Đông Vương. Gặp lúc quân của Trịnh Hòa đổ bộ lên phần đất của Đông Vương, thì bị phe Tây Vương giết chết hơn 170 tên. Sau khi sự việc xảy ra, ngày 23/10/1407, sứ thần Tây Vương Trảo Oa đến kinh đô nhà Minh để tạ tội. Vua Thái Tông giận dữ, đem việc cha con Hồ Quý Ly tại An Nam bị tiêu diệt ra để đe dọa, và cuối cùng đòi phải bồi thường một số vàng lớn đến 6 vạn lạng:

[226] Ngày 23 tháng 9, năm Vĩnh Lạc thứ 5 [23/10/1407]

Tây Vương Đô Mã Phản nước Trảo Oa sai sứ Á Liệt Gia Ân đến triều cống tạ tội. Trước đây Tây Vương Trảo Oa và Đông Vương Trảo Oa đánh nhau, phe Đông Vương Trảo Oa bị tiêu diệt. Lúc bấy giờ triều đình sai sứ đến các nước Phiên, đi qua phần đất trước đây Đông Vương cai trị; quan quân lên bờ mua bán, bị phe Tây Vương giết 170 người. Tây Vương biết được nên sợ hãi, đến nay sai người đến tạ tội.

* New Jersey, Hoa Kỳ.

Thiên tử sai sứ mang sắc dụ Đô Mã Phản rằng:

“Người vốn ở biển nam, làm tròn chức cống, sứ giả qua lại biết lấy lễ đáp lại, trăm riêng khen điều đó. Mới đây bọn người cùng Đông Vương gây việc binh đao, khiến 170 người của thiên triều sai đến đều chết, tội lỗi rành rành. Vả lại người và Đông Vương đều được triều đình phong tước, nhưng vì sự tham giận, tự tiện tiêu diệt chiếm nước của Đông Vương, trái đạo trời nghịch mệnh, còn tội nào lớn hơn vậy! Sắp đem quân đi thảo phạt, thì người sai Á Liệt Gia Ân đến kinh khuyết chịu tội. Trẫm nghĩ người biết hối hận, nên dừng binh không tiến, nhưng nghĩ đến 170 người chết một cách oan uổng, thì làm sao bỏ qua được! Bởi vậy người phải nộp 6 vạn lạng vàng bồi thường tính mệnh người chết để chuộc tội, mới bảo họ được đất đai và nhân dân của người. Nếu không tuân thì không thể tránh được việc quân đi hỏi tội. Hãy xem sự việc tại An Nam để làm tấm gương soi!”

(Minh thực lục, v. 11, tr. 997-998; Thái Tông, q. 71, tr. 6a-6b)

Để tiện tham khảo thêm tư liệu, ngoài bản dịch Việt văn của chúng tôi được trích từ *Minh thực lục: Quan hệ Trung Quốc và Việt Nam*,⁽¹⁾ xin đính kèm bản dịch tiếng Anh của Tiến sĩ Geoff Wade, nguồn từ *The Ming Shi-lu as a source for Southeast Asian history*, Asia Research Institute, National University of Singapore (<http://epress.nus.edu.sg/msl>).

Yong-le: Year 5, Month 9, Day 23

(23 Oct 1407)

“Previous | Record 553 of 3279 | Next”

The envoy Ya-lie Jia-en and others whom had been sent by Du-ma-ban, the Western king of the country of Java, came to Court to admit guilt. Previously, the Western king had been involved in battle with the Eastern king and the Eastern king had been eliminated. At the time, the envoy who had been sent by the Court to the various *fan* countries was passing through where the Eastern king had ruled. The government troops went ashore to trade and 170 of them were killed by the troops of the Western king. When the Western king heard of this, he was frightened and at this time the envoy he had sent came to admit guilt. The Emperor sent an envoy with Imperial orders of instruction to Du-ma-ban. The orders read: “You reside in the Southern Ocean and have been able to to fulfil your tributary functions. Envoys have come and gone and they have been received and sent off with ceremony. I have been pleased with you. You have recently engaged in battle with the Eastern king and were involved in the killing of over 170 men who had been sent by the Court. There is no doubt as to your guilt. Both you and the Eastern king were enfeoffed by the Court. However, you acted on the basis of greed and anger and without authority eliminated him and occupied his land. You have acted against Heaven and violated orders. Is there anything more serious than this? Just as I was about to raise an army to punish you, Ya-lie Jia-en and the others whom you sent, came to Court and advised your admission of guilt. I have seen that you are capable of repenting your mistakes and I have thus leniently stopped the despatch of troops. But what of the 170 people who died innocently? You *mu* st immediately pay 60,000 *liang* of gold as compensation for their lives and to atone for your crime. In this way, you will be protecting your land and your people. Fail to comply and there will be no option but to despatch an army to punish your crime. What happened in Annam can serve as an example!”

Tai-zong: juan 71.6a-b. Zhong-yang Yan-jiu yuan *Ming Shi-lu*, volume 11, page 0997/98.

Sau vụ cưỡng bách nước Trảo Oa nộp vàng chưa được một tháng, vua nhà Minh lại sai sứ mang văn thư đến trao cho vua nước Lão Qua, tiền thân

của nước Lào hiện nay. Trong văn thư hài tội rằng Lão Qua đã ngầm giúp An Nam chống lại Trung Quốc. Căn cứ vào chính sử thực lục về cuộc chiến giữa Trung Quốc và An Nam, không đề cập đến sự kiện này; xét ra đây chỉ là cái cớ để nhà Minh bắt nước Lão Qua phải mau đến triều cống. Cũng như trường hợp đối với nước Trảo Oa nêu trên, việc “*sai tướng ra quân, thay trời thảo phạt An Nam*”, cũng được nêu lên để hù dọa:

[231] Ngày 8 tháng 10, năm Vĩnh Lạc thứ 5 [7/11/1407]

Sai sứ mang sắc dụ Tuyên ủy sứ Lão Qua Dao Tuyên Ngạt rằng:

“Ta từ khi lên ngôi đến nay, cai trị người xa xôi, không phân biệt kẻ này người khác, đều đối xử với một dạ chí thành; vì vậy 9 Di, 8 Man đều đến triều cống. Người nhận mệnh triều đình, đứng đầu coi giữ đất; mà mấy năm gần đây không lo sửa soạn chúc cống, coi việc đó tự nhiên như không! Cha con giặc họ Lê tại An Nam, trái mệnh gây họa, thần và người đều phần nộ; Trẫm sai tướng ra quân, thay trời thảo phạt, người đã không vì triều đình mà căm giận chúng, lại ngầm thông đồng giúp quân; gian dối như vậy, làm sao mà chạy tội được.

Ta muốn mang quân hỏi tội ngay, nhưng sợ tổn thương đến người dân vô tội, nên nay đặc sai sứ giả đến dụ người hãy mau hối lỗi xưa, ngõ hầu mưu đồ sự bảo toàn; nếu không thì trời trách, người phạt, hối sẽ không kịp nữa!”

(Minh thực lục, v. 11, tr. 1001-1002, Thái Tông q. 72, tr. 1a-1b).

Bản dịch tiếng Anh:

Yong-le: Year 5, Month 10, Day 8

(7 Nov 1407)

“Previous | Record 560 of 3279 | Next”

An envoy was sent with Imperial orders of instruction for Dao Xian-dai, the pacification superintendent of Laos. The orders read: “Since I became Emperor, I have comforted the distant peoples and have not differentiated between here and there. I have been perfectly sincere to all. Thus the nine *yi* and the eight *man* have all come to offer tribute. You received orders from the Court appointing you as the chieftain and defender of your region. However, in recent years, you have not come to Court to offer tribute. Why is this so? The Li bandits of Annam, both father and son, disobeyed Heaven and caused calamities. Both the spirits and men were angered and thus I ordered the generals to take an army and respectfully carry out Heaven’s punishment. You were unwilling to take the Court’s enemies as your own and instead have secretly colluded with Ji-li, and assisted him with troops and elephants. Having been so guileful and deceitful, how can punishment for your crimes be avoided? I wanted to despatch troops to punish your crimes, but was afraid that innocent people would be hurt. Thus, I am now sending a special envoy with orders of instruction for you. If you are able to repent your previous crimes, you will be able to ensure your security. If you do not do this, the punishments of Heaven and man will be forthcoming and at that time, it will be too late to repent.”

Tai-zong: juan 72.1a-b. Zhong-yang Yan-jiu yuan *Ming Shi-lu*, volume 11, page 1001/02.⁽²⁾

Sự đe dọa còn lan đến nước Tiêm La [Thái Lan]. Lúc này hầu như nhà Minh đóng vai trò “cảnh sát quốc tế”, hài tội Tiêm La bắt sứ giả nước Bành Hanh [Pahang], đoạt ấn tín và bản chế cáo của các nước Tô Môn Đáp Thứ [Samudera] và Mãn Thứ Gia [Melaka]; và không quên hù dọa về “*vết bánh*

xe đồ của cha con nhà họ Lê tại An Nam còn rõ ràng trước mắt, có thể lấy đó mà soi”:

[233] Ngày 21 tháng 10, năm Vĩnh Lạc thứ 5 [20/11/1407]

Quốc vương Tiêm La Chiêu Lộc Quân Ứng Đá La Đế Thứ sai bọn sứ giả Nai Bà Túc Trực Sự Thế dâng biểu cống voi thuần, chim anh vũ, khổng tước; ban cho tiền giấy, y phục. Mệnh Bộ Lễ ban cho Vương nước này lụa ý dệt kim, lụa là.

Trước đó nước Chiêm Thành sai sứ triều cống, lúc trở về gặp bão phiêu dạt đến nước Bành Hanh. Tiêm La cậy mạnh áp lực Bành Hanh bắt sứ giả câu lưu, sự việc có kẻ báo cho triều đình biết. Vương các nước Tô Môn Đáp Thứ, Mãn Thứ Gia cũng sai người tố cáo Tiêm La cường bạo, sai lính đoạt ấn tín và bản chế cáo nhận từ triều đình; người trong nước kinh hãi vì không được sống yên ổn. Do đó ban sắc dụ Chiêu Lộc Quân Ứng Đá La Đế Thứ rằng:

“Chiêm Thành, Tô Môn Đáp Thứ, cùng nước người bình đẳng nhận mệnh của triều đình, sao người dám tự thị mạnh bắt sứ giả đến triều đình, chiếm đoạt ấn và bản chế cáo. Đạo trời rành rành làm thiện được phúc, ác gặp tai họa; vết bánh xe đồ của cha con nhà họ Lê tại An Nam còn rõ ràng trước mắt, có thể lấy đó mà soi. Hãy lập tức phóng thích ngay sứ giả Chiêm Thành, cùng trả ấn, cáo cho Tô Môn Đáp Thứ, Mãn Thứ Gia. Từ nay phải an phận giữ lễ, hòa mục với lân bang, ngõ hầu hưởng được thái bình mãi mãi.”

(Minh thực lục, v. 11, tr. 1008-1009, q. 72, tr. 4b-5a).

Bản dịch tiếng Anh:

Yong-le: Year 5, Month 10, Day 21

(20 Nov 1407)

“Previous | Record 564 of 3279 | Next”

The envoy Nai Po-lang-zhi-shi-ti and others, who had been sent by Zhao Lu-qun Ying-duo-luo-di-la, the king of the country of Siam, presented a memorial and offered tribute of trained elephants, parrots, peacocks and other products. Paper money, silks and clothing were conferred upon them. The Ministry of Rites was ordered to confer upon the king *biao-li* of patterned fine silks and silk gauzes interwoven with gold thread. Previously, the envoy from Champa, who had come to Court, was at sea returning home when strong winds blew his ship to the country of Pahang. Siam intimidated Pahang with a show of force and took away the Champa envoy. They detained him and did not send him back. News of this then reached the Court. The kings of the countries of Samudera and Melaka also sent people to complain that Siam had been overbearing and that it had sent troops to take away their seals and title patents which they had received from the Court. They also noted that the people of their countries were scared and unable to live in peace. At this time, orders were conferred upon Zhao Lu-qun Ying-duo-luo-di-la, as follows: “Champa, Samudera, Melaka and you have all received the Court’s orders. You stand as equals. Why have you, relying on force, detained their envoy to the Court and taken away their seals? The illustrious way of Heaven is to bring prosperity to the good and calamity to the evil. The Li bandits of Annam, both father and son, previously met disaster. You can take warning from that. Immediately return the Champa envoy and the seals and title patents conferred upon Melaka and Samudera. From

now on you should look to your own affairs, maintain propriety, live in peace with your neighbours and protect your territory. In this way, you will long enjoy great peace.”

Tai-zong: juan 72.4b-5a. Zhong-yang Yan-jiu yuan *Ming Shi-lu*, volume 11, page 1008/09.⁽³⁾

Trong cuộc chiến tranh với An Nam, Chiêm Thành có công giúp nhà Minh, nên sau khi chiến thắng vua Thánh Tông sai Thái giám Vương Quý Thông mang tiền, lụa sang ban thưởng.⁽⁴⁾ Đến lúc Chiêm Thành hợp tác với nhà Minh dẹp cuộc khởi nghĩa của Trần Quý Khoách tại An Nam, rồi chiếm lấy phủ Thăng Hoa, thì bị nhà Minh dành hết phần và răn đe “*không chịu trả lại đất An Nam, thì hãy trông bánh xe đổ trước mắt, xem đó để làm răn!*”:

[432] Ngày 28 tháng 11, năm Vĩnh Lạc thứ 13 [29/12/1415]

Thượng thư Bộ Binh Trần Hiệp tâu rằng lúc triều đình mang binh dẹp giặc họ Lê cùng Trần Quý Khoách, quốc vương nước Chiêm Thành Chiêm Ba Đích Lại tuy tuân triều mệnh mang binh sang trợ giúp; nhưng y âm mưu hai lòng, coi bọn chúng như môi với răng để hòng nương dựa. Y trông chờ nhìn ngó tình hình, không tiến quân đúng hẹn, lúc đến Hóa Châu thì ra sức cướp bóc. Lại đưa vàng, vải vóc, voi trăn tư cấp cho Quý Khoách, Khoách mang con gái họ Lê đem cho; còn dùng nạp cậu Quý Khoách là Trần Ông Đình, em của Đặng Dung là Đặng Đoàn cùng trai gái hơn 3 vạn người. Y xâm đoạt phủ Thăng Hoa gồm 4 châu 11 huyện, lại cướp bóc nhân dân, tội dưới Quý Khoách một bậc mà thôi. Phàm có tội phải trừng trị, xin phát binh chinh phạt.

Thiên tử cho rằng vừa bình định xong, dân mới được yên nghiệp, không nỡ mang quân đi đánh nước man di xa xôi. Chỉ sai sứ sang dụ Chiêm Ba Đích Lại rằng nước người từ lâu bị An Nam độc hại, mấy lần xin phát binh tiêu trừ, trẫm đã mệnh đem quân bình định, chia nước này thành quận huyện. Người Chiêm Ba Đích Lại, đáng cảm tạ ân đức, yên phận để giữ đất phong, nếu ăn ở hai lòng trái đạo trời, không chăm sóc kẻ dưới, không chịu trả lại đất An Nam, thì hãy trông bánh xe đổ trước mắt, xem đó để làm răn!

(Minh thực lục, v. 13, tr. 1900-1901, Thái Tông, q. 170, tr. 3b-4a).

Bản dịch tiếng Anh:

Yong-le: Year 13, Month 11, Day 28

(29 Dec 1415)

“Previous | Record 927 of 3279 | Next”

The Minister of War Chen Qia advised as follows: “When the Court originally subdued the Li bandits and Chen Ji-kuo, although Zhan-ba Di-lai, the king of the country of Champa, obeyed the Court’s orders and despatched troops in assistance, actually he secretly had divided loyalties. Wishing to rely on both sides, he constantly looked from one to the other and failed to attack in due time. When he did advance, he attacked Hua Subprefecture, and engaged in great violence and plunder. He also provided his “Gold and Silk” (金帛) war elephants to assist Ji-kuo and presented him with Li Cang’s daughter. He further received Ji-kuo’s uncle Chen Weng-ting, Deng Rong’s younger brother Deng Duan and other men and women, totalling over 30,000 persons. In addition, he attacked four subprefectures and eleven counties under Sheng-hua Prefecture, drove the people away and engaged in plunder. His crimes are but one grade less serious than those of Ji-kuo himself. Those who commit crimes must be punished. It is requested that troops

be despatched to punish him.” As Jiao-zhi was at peace and the people had returned to their occupations, the Emperor could not bear to send troops against the distant *yí*. However, an envoy was sent to take the following Imperial orders of instruction to Zhan-ba Di-lai: “You long suffered under the poisonous influence and cruelty of Annam and repeatedly requested that troops be despatched to eliminate the evil. I thus ordered my armies to subdue them and to establish administrative divisions. You should take advantage of this peace, think about how fortunate you have been, look to your own affairs and protect the territory of your fief. If you secretly harbour dual loyalties, rebel against the Way of Heaven, do not soothe your people and do not return the territory you have invaded, the occurrences in Annam can serve as a warning as to what will happen to you!”

Tai-zong: juan 170.3b-4a. Zhong-yang Yan-jiu yuan *Ming Shi-lu*, volume 13, page 1900/01.⁽⁵⁾

Trong giai đoạn đầu cuộc khởi nghĩa của Lê Lợi tại An Nam, Tổng binh quân Minh là Lý Bân ngờ rằng Lê Lợi trốn tại nước Lão Qua, nên đòi mang quân vượt biên giới lục soát. Viên Đầu mục Lão Qua xin quan quân Minh đừng vào biên cảnh, sẽ tự mang quân lục soát, nếu bắt được xin giao nạp. Sự việc tâu lên, vua Thái Tông không tin lời Lão Qua, và cho bắt viên Đầu mục đến Bắc Kinh tra hỏi như là một tội phạm:

[567] Ngày 11 tháng 9, năm Vĩnh Lạc thứ 19 [7/10/1421]

Quan Tổng binh Giao Chỉ Phong Thành hầu Lý Bân tâu:

“Phản tặc Lê Lợi chạy trốn sang Lão Qua, ra lệnh cho quân truy bắt. Nhưng Lão Qua sai Đầu mục Lãm Kỳ Tức Cốc xin quan quân đừng vào biên cảnh, sẽ cho quân lính đi lục soát, nếu có Lê Lợi sẽ đem đến cửa quân. Từ đó đến nay đã lâu, không thấy tung tích Lê Lợi.”

Thiên tử xem tấu, nghi Lão Qua giấu giặc nên sắc dụ Bân đưa bọn Lãm Kỳ Tức Cốc đến Bắc Kinh để cật vấn.

(Minh thực lục, v. 14, tr. 2.289-2.290, q. 241, tr. 1a-1b).

Bản dịch tiếng Anh:

Yong-le: Year 19, Month 9, Day 11

(7 Oct 1421)

“Previous | Record 1121 of 3279 | Next”

The Feng-cheng Marquis Li Bin, regional commander of Jiao-zhi, memorialized: “The rebellious bandit Li Li fled into Laos and I ordered the troops to pursue and apprehend him. However, Laos then sent the chieftains Lan Qi and Lang Gu to request that the Imperial troops not enter their territory. Thereupon, the troops were sent to conduct a search within the territory of Laos. It turned out that Li Li was there. Thus, the chieftains were sent to the general military headquarters. At this time Li Li has not appeared for quite a long period.” The Emperor, on reading the memorial, suspected that Laos was concealing the bandit. Thus Imperial orders were sent to Bin requiring him to send Lan Qi and Lang Gu to Bei-jing for investigation.

Tai-zong: juan 241.1a-b. Zhong-yang Yan-jiu yuan *Ming Shi-lu*, volume 14, page 2289/90.⁽⁶⁾

*

* *

Tại An Nam, vào mùa xuân năm 1428, thời cuộc đã thay đổi. Sau khi đạo quân tiếp viện cuối cùng của quân Minh bị đánh tan, Thành Sơn hầu

Vương Thông trải qua bước đường cùng, không chờ lệnh vua, tự tiện rút quân về nước, An Nam giành được độc lập. Kể từ đó nhà Minh trở nên mềm mỏng hơn. Như việc sứ thần Tiêm La mang sản vật đến triều cống Trung Quốc bị Chiêm Thành câu lưu tại cảng Quy Nhơn; cùng việc sứ thần Trung Quốc trên đường đến các nước Đông Nam Á, bị bão giạt đến Chiêm Thành, cũng bị câu lưu. Trước hành vi coi thường Thiên triều, vua nhà Minh chỉ đưa lời khuyên răn mềm mỏng, chứ không còn hung hăng hăm dọa như trước:

[879] Ngày 25 tháng 5, năm Chính Thống thứ 1 [9/6/1436]

Chánh phó sứ Chiêm Thành bọn Bố Sa Phạ Tề Các từ giã bệ rồng, mệnh ban sắc dụ Vương nước này rằng:

“Vương biết kính trời thờ người trên, từ xưa thời tổ tông ta lên ngôi cung kính với chúc cống; nay trẫm mới nối ngôi, Vương lại sai sứ triều cống, thực đáng khen! Tuy nhiên gần đây sứ thần nước Tiêm La tâu rằng vào năm Tuyên Đức thứ 4 [1429] nước này sai sứ thần cùng với 100 người gồm cả đàn ông, đàn bà mang sản phẩm địa phương đáp thuyền đến cống. Khi đến cảng Tân Châu [cảng Quy Nhơn] nước người, bị người trong nước câu lưu. Năm Tuyên Đức thứ 6 [1431] hơn 20 quan quân của triều đình đáp thuyền xuống Tây Dương, trên đường gặp bão giạt vào nước người, cũng bị câu lưu.

Khi sắc đến Vương hãy đem những người và phương vật của Tiêm La cùng số quan quân đi Tây Dương thả trở về ngay; để nhân dân mọi người ai cũng được đoàn tụ cùng cha mẹ vợ con; Vương cũng được trường tồn an lạc. Nếu không thì trời đất quỷ thần có chỗ không dung thứ; Vương nên hiểu rõ, để đáp ứng lòng hoài mong của trẫm. Ban cho Vương cùng Vương phi nhung thêu hoa, gấm dệt kim tuyến, cùng lụa là, lụa đoạn các loại.”

Bản dịch tiếng Anh:

Zheng-tong: Year 1, Month 5, Day 25

(9 Jun 1436)

“Previous | Record 1685 of 3279 | Next”

The chief envoy Bu-sha-pa Ji-ge, the deputy envoy and others from the country of Champa took leave of the Court. They were ordered to take Imperial orders of instruction for their king. The orders read: “You, king, have been capable in respecting Heaven and serving the superior. When my Imperial ancestors were on the throne, you respectfully fulfilled your tribute obligations and became increasingly reverent. I have now ascended the throne and you, king, have again sent an envoy to come to Court to offer tribute. This regard and diligence is highly commendable. Recently, an envoy from the country of Siam memorialized that in the fourth year of the Xuan-de reign (1429/30), their country sent an envoy with over 100 male and female *fan* attendants, and they set sail in a ship bearing the local products they were to offer in tribute. When they came to Xin-zhou Port in your country, they were detained by the people of your country. In the sixth year of the same reign (1431/32), when 20-plus government troops of those the Court had sent to the Western Ocean happened to meet strong winds and were blown in their ship to your country, they were also detained. When these orders arrive, you, king, are to immediately release and send back all the Siamese people and local products originally detained as well as the government troops who had been sent to the Western Ocean. In this way, all these people will be able to

fulfil their desire to be re-united with their fathers, mothers, wives and children, and you, king, will long enjoy peace. If you do not do this, Heaven and Earth and the ghosts and spirits will indeed find it intolerable. You, king, should note this well and accord with my cherished hopes!" In addition, decorated velvet brocades (粧花絨), ramie-silk, silk gauzes interwoven with gold thread, and variegated satins, as appropriate, were conferred upon the king and his consort.

Ying-zong: juan 17.9a-b. Zhong-yang Yan-jiu yuan *Ming Shi-lu*, volume 22, page 0341/42.⁽⁷⁾

H B T

CHÚ THÍCH

- (1) Hồ Bạch Thảo, bản dịch *Minh thực lục: Quan hệ Trung Quốc và Việt Nam*. Hà Nội, Nxb Hà Nội, 2010.
- (2) Bản dịch của Geoff Wade (<http://epress.nus.edu.sg/msl>).
- (3) Bản dịch của Geoff Wade (<http://epress.nus.edu.sg/msl>).
- (4) *Minh thực lục*, Thái Tông, quyển 2, trang 7a.
- (5) Bản dịch của Geoff Wade (<http://epress.nus.edu.sg/msl>).
- (6) Bản dịch của Geoff Wade (<http://epress.nus.edu.sg/msl>).
- (7) Bản dịch của Geoff Wade (<http://epress.nus.edu.sg/msl>).

TÓM TẮT

Sử Trung Quốc cho biết, vào đầu thế kỷ 15, nước An Nam bị thất bại trước cuộc xâm lăng của nhà Minh. Ngay lập tức, triều đình nhà Minh đã dùng sự kiện này để răn đe, buộc nhiều quốc gia trong khu vực Đông Nam Á như Trảo Oa (Java), Lão Qua (Lào), Tiêm La (Thái Lan), Chiêm Thành phải chịu thần phục và nộp cống cho Trung Quốc. Đến khi An Nam quật khởi giành được độc lập sau cuộc khởi nghĩa của Lê Lợi, triều đình nhà Minh buộc phải cư xử với các nước trong khu vực Đông Nam Á mềm mỏng hơn, chứ không còn hung hăng đe dọa như trước nữa.

Các sự kiện này cho thấy, trước sự bành trướng lãnh thổ về phía nam của Trung Quốc, Việt Nam và các nước Đông Nam Á ở vào cái thế “môi hở răng lạnh”, và Việt Nam luôn trong hoàn cảnh “đứng mũi chịu sào”, bị đe dọa nhiều nhất. Số phận của các nước Đông Nam Á sẽ ra sao một khi Việt Nam nằm trong gọng kìm của Trung Quốc?

ABSTRACT

CHINA ONCE WAGED WAR AGAINST ANNAM IN ORDER TO PUT PRESSURE ON THE COUNTRIES IN SOUTHEAST ASIA

According to Chinese historical records, in the early 15th century, the Annam country was defeated and dominated by the Ming dynasty. Immediately, the Ming took advantage of that event to force difference countries in the Southeast Asia, such as Java (Indonesia), Lan Xang (Laos), Siam (Thailand), the Kingdom of Champa, etc.. to acknowledge allegiance and pay tribute to China. Until Annam regained its independence from Lê Lợi's uprising, the Ming dynasty had to treat the Southeast Asia's countries more flexibly, rather than aggressively.

This shows that under the China's northward expansion, Vietnam and the Southeast Asia's countries are in the position of “lips and teeth”, and Vietnam is always under the most threatened circumstances of “bearing full responsibility”. What will the destiny of the Southeast Asia's countries be if Vietnam is subjugated by China?